

RAZVOJ IN RAZISKOVANJE PSIHOTERAPEVTSKE OBRAVNAVE ZA DRUŽINE OSEB PREŽIVELIH NENADNI SRČNI ZASTOJ

- Opredelite problem, ki se je razreševal tekom izvajanja projekta

Projekt je bil usmerjen v raziskovanje, izvedbo in razvoj psihoterapevtske obravnave oseb in svojcev oseb po nenadnem srčnem zastoju po modelu relacijske družinske terapije, ki jo izvaja Partner 1 v projektu, ki je zakonski in družinski terapevt modela relacijske družinske terapije in se v okviru svoje klinične prakse specializira za področje psihoterapije z osebami, ki se soočajo s psihičnimi zapleti zaradi najrazličnejših kroničnih bolezni. Podobna čustvena stanja se pojavijo tudi po preživetju nenadnega zastoja srca, ki pa za razliko od kronične bolezni pomeni akutno življenjsko ogrožajočo zdravstveno situacijo, ki posameznika postavi pred takojšnje dejstvo smrti, zato je tudi soočanje s tem stanjem nekoliko drugačno od drugih bolezenskih stanj (travmatičnost izkušnje). Pri Partnerju 1 se je tako pojavila potreba po identifikaciji in razvoju specifičnih intervencij, ki bi omogočale bolj usmerjeno obravnavo oseb, ki so preživele nenadni zastoj srca, in njihovih svojcev. Glavni problem, ki ga je reševal projekt, je bil razvoj in identifikacija ustreznih intervencij v okviru modela relacijske družinske terapije ter ugotavljanje učinkovitosti teh intervencij. Ker gre za inovativno in specializirano obliko obravnave s specifičnimi uporabniki, so bile aktivnosti projekta usmerjene v raziskovanje in prepoznavanje tistih vidikov terapevtske obravnave po modelu relacijske družinske terapije, ki se izkažejo kot ustrezne in učinkovite za obravnavo. Za celovitost razumevanja značilnosti psihosocialnega stanja oseb po nenadnem zastoju srca in njihovih svojcev ter oblikovanje izhodišč za razvoj psihoterapevtske obravnave je bilo potrebno raziskati tudi psihosocialne posledice, ki jih ima nenadni zastoj srca za preživele in njihove svojce.

- Opišite potek reševanja problema oz. kratek povzetek projekta

Nenadni zastoj srca predstavlja življenjsko ogrožajoč dogodek, kar pomeni, da za preživele in njihove svojce predstavlja travmatično izkušnjo. Preživel travmo nosijo s sabo dolgotrajne posledice, ki se odražajo v različnih nefunkcionalnih oblikah vedenja in delovanja. Ta travma vpliva na preživele in svojce (strah, anksioznost, jeza, obžalovanje, povišana stopnja potrativatskega stresa), zato je pri obravnavi teh oseb zaznana potreba po učinkovitih pristopih, ki jim bodo v pomoč na psihološkem področju. Projekt je bil tako usmerjen v raziskovanje, izvedbo in razvoj psihoterapevtske obravnave oseb in svojcev oseb po nenadnem srčnem zastoju po modelu relacijske družinske terapije. Temu namenu so bile posvečene različne projektne aktivnosti, kjer so sodelovali študenti pod mentorstvom treh pedagoških mentorjev in dveh delovnih mentorjev. V vzpostavljeni psihoterapevtski obravnavi oseb in svojcev oseb po nenadnem zastoju srca je potekalo zbiranje podatkov (snemanje in zapisi terapevtskih obravnav), z njihovo analizo pa so bile identificirane ključne značilnosti in intervencije v terapevtski obravnavi s poudarkom na vidikih, ki so se izkazali pomembni za predelavo izkušnje nenadnem zastoju srca. Za celovitost razumevanja značilnosti psihosocialnega stanja oseb po nenadnem zastoju srca in njihovih svojcev ter oblikovanje izhodišč za razvoj psihoterapevtske obravnave je bilo zasnovano tudi raziskovanje posledic, ki jih ima nenadni zastoj srca za preživele in njihove svojce. S teoretično in empirično analizo je bil pridobljen vpogled v psihosocialne značilnosti oseb in svojcev po nenadnem zastoju srca in drugih akutno ogrožajočih življenjskih situacijah. Vzporedno s tem je bil za potrebe

Partnerja 1 oblikovan tudi nabor merskih instrumentov za raziskovanje tega področja v prihodnje kot tudi primeren raziskovalni dizajn za ugotavljanje učinkovitosti tovrstne psihoterapevtske obravnave (vprašalnik za evalvacijo terapevtskih procesov). Za diseminacijo rezultatov projekta bo poskrbljeno z objavo strokovnih in znanstvenih člankov.

- Navedite in opišite rezultate projekta ter njihov doprinos k družbeni koristnosti

Glavni rezultat projekta je izoblikovanje primerne strategije psihoterapevtske obravnave oseb po nenadnem zastoju srca (preživelih in njihovih svojcev). Projekt je bil usmerjen v identifikacijo, razvoj in preverjanje specifičnih intervencij v okviru relacijske družinske terapije, ki na primeren način pomagajo preživelim nenadni zastoj srca in njihovim svojcem pri premagovanju psihičnih zapletov po tem travmatičnem dogodku, zlasti pri predelavi stanj anksioznosti, depresije, povečane občutljivosti na stres, pri boljši čustveni regulaciji, doseganju večje funkcionalnosti družinskega življenja in splošni psihični dobrobiti. V povezavi s tem je bil oblikovan tudi evalvacijski instrument (vprašalnik) za ugotavljanje učinkovitosti pristopa. Obenem je bil oblikovan in za prihodnjo uporabo pripravljen nabor vprašalnikov za raziskovanje psihosocialnih okoliščin po nenadnem zastoju srca pri bolnikih in svojcih ter drugih akutnih življenjsko ogrožajočih zdravstvenih stanj. Rezultat projekta predstavlja tudi izobraževalni letak – gradivo, namenjeno osnovni psihoedukaciji in informiranju preživelih nenadni zastoj srca in njihovih svojcev o izzivih, ki spremljajo ta dogodek in utemeljujejo vključitev v psihoterapevtsko obravnavo. V okviru projekta je bila izvedena tudi raziskava o psihosocialnih vidikih pri osebah in svojcih oseb, ki so preživele življenjsko ogrožajoče zdravstveno stanje (kot je nenadni zastoj srca). Rezultati osvetljujejo nekatere pomembne vidike doživljanja, ki so podlaga za načrtovanje psihoterapevtske in psihosocialne obravnave teh oseb. Med rezultate projekta je mogoče šteti tudi večje možnosti prehajanja študentov v gospodarsko in družbeno okolje, saj se je v okviru projekta krepil njihov stik, študenti pa so se seznanjali z zahtevami terapevtske prakse, z delom terapevtskih centrov in pridobivali praktične izkušnje. Ustvarjeni rezultati v projektu prispevajo k širši družbeni koristi, saj so pomembni tako s preventivnega kot kurativnega vidika, njihov potencial pa je zelo širok, saj jih je mogoče aplicirati tudi pri drugih izvajalcih. Pripomogli bodo pri hitrejši predelavi travmatičnosti dogodka pri osebah in svojcih oseb po nenadnem zastoju srca ter omogočali hitrejšo integracijo v življenje, hkrati pa s tem tudi preprečevali negativne posledice (osebne, družinske, družbene). Rezultati projekta lahko služijo kot primer dobre prakse neposrednega povezovanja strokovnega dela (zdravstvo, psihosocialne storitve) na področju takšne problematike in lahko (tudi zaradi unikatnosti pristopa, ki je tudi v svetovnem merilu redkost) prispevajo k promociji države na področju učinkovite skrbi za to skupino ljudi. Z diseminacijo rezultatov se lahko tudi ostali izvajalci psihoterapije seznanijo in opremijo s primernimi intervencijami, kar širi splošno strokovnost na področju psihosocialne pomoči osebam s tem izkušnjami.